

1945-1947 Yılları Arasında Köy Enstitülerince Çıkarılan Dergilerin Analizi

An Analysis of the Journals Published by Village Institutes between 1945 and 1947

İlknur Balaç^a, Sadegül Akbaba Altun^{b*}

^aMEB, Ankara, Türkiye

^bBaşkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu araştırma 1945-1947 yılları arasında Köy Enstitülerince çıkarılan dergilerde içinde yer alan çalışmaların içeriğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 1945-1947 yılları arasında Köy Enstitüleri'nin çıkardığı sekiz sayı oluşturmuştur. Araştırma doküman incelemesine dayalı, nitel bir araştırmadır. Verilerin analizi aşamasında tümevarımcı analiz tekniği uygulanmıştır. Dergiler okunmuş, oluşturulan kodlar doğrultusunda temalara ulaşılmıştır. Kodlar ve kavramlar verinin içinden ortaya çıkarılmıştır. Dergideki konular önemli kişilerden yazılar, halk kültürünü tanıtmak, bilinç oluşturmak ve enstitü haberleri ile ilgili bulgular halinde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Köy enstitüsü, içerik analizi, doküman analizi.

Abstract

This article aims to analyze and introduce the content of studies in the journals which were published between 1945 and 1947 by the Village Institutes. The sample consists of studies in eight journals published by the Village Institutes between the years 1945 – 1947. The research is a qualitative study which is based on document analysis. For the data analysis, an inductive method was used. Journals were read, and themes were identified in accordance with the developed codes. These codes and concepts were discovered through data. The findings are presented under the headings of important figures; introducing folk culture: creating awareness, and Institute news.

Keywords: Village Institute, content analysis, document analysis.

© 2016 Başkent University Press, Başkent University Journal of Education. All rights reserved.

*ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: Sadegül Akbaba Altun, Department of Educational Sciences, Faculty of Education, Başkent University, Ankara, Turkey, E-mail address: akbabas@baskent.edu.tr / Tel: +90312 246 6666 – 2244

İlknur Balaç, Mahir Başer Primary School, Ankara, Turkey, E-mail address: ilknur.balac@hotmail.com

Received Date: March 21st, 2016. Acceptance Date: July 26th, 2016.

1. Giriş

Cumhuriyetin kurulmasından sonra köylünün eğitimi cumhuriyeti kuranların uzun süre üzerinde çalışmalarını ve farklı modeller üzerinde düşünmelerini gerekli kılmıştır. Başöğretmen Atatürk köylünün eğitimi ile ilgili de zihninde bir düşünce oluşturmuştur. Aydoğan (2006;36) Atatürk'ün Köy Eğitim sistemiyle ilgili görüşlerini şöyle aktarmıştır:

“İlerde yetkili olursam halkın seviyesine inmeyeceğim, onu kendi seviyeme çıkaracağım! Maarif programımızın, maarif siyasetimizin temel taşı cahilliğin giderilmesidir! Ayrıntılara girmeden fikrimi birkaç kelime ile diyebilirim ki umum köylüye okumak, yazmak öğretmek ve vatanını, milletini, dünyasını tanıtacak kadar tarih... öğretmek maarif programının ilk hedefidir.” “Demıştim ki bu memleketin sahibi, toplumun asıl unsuru köylüdür ki bugüne kadar maarif nurundan mahrum bırakılmıştır.”

Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusun büyük çoğunluğu köylerde yaşamakta ve okuryazar oranı ise oldukça düşüktü. Köyler için 40.000 civarında öğretmene ihtiyaç vardı (Gedikoğlu, 1971). Dolayısı ile köye öğretmen yetiştirme cumhuriyeti kuranların öncelikli sorunu olmuştur. Bu bağlamda bazı girişimler olmuştur.

Eğitmen yetiştirme deneyimi Köy Enstitüsü sisteminin ilk adımındır. İlk eğitmen kursu 1936 yılı yaz aylarında deneme niteliğinde Eskişehir'in Çifteler bucağındaki Mahmudiye Köyü'nde ilkokulda açılmıştır.

Eğitmen Yetiştirme Kursu'nun açılmasından bir yıl sonra aynı yapıda Köy Öğretmen Okulu açılmıştır. O yıl Kastamonu Gököy' de, İzmir Kızıllıçullu'da, Kırklareli Kepirtepe'de üç öğretmen okulu daha açılmıştır. Köy Öğretmen Okulları'nın öğrenim süreleri üç yıldır. Köy Öğretmen Okulları ilk mezunlarını vereceği yıl, 3808 sayılı, 17 Nisan 1940 tarihli yasayla Köy Enstitüleri'ne dönüştürülmüştür. Bu yasayla Eskişehir Çifteler, İzmir Kızıllıçullu, Kırklareli Kepirtepe, Kastamonu Gököy, Malatya Akçadağ, Antalya Aksu, Samsun Ladik, Adapazarı Arifiye, Trabzon Beşikdüzü, Kars Cılavuz, Adana Düziçi, Isparta Gönen, Balıkesir Savaştepe, Kayseri Pazarören, Ankara Hasanoğlan, Konya İvriz, Sivas Yıldızeli, Erzurum Pulur, Diyarbakır Dicle, Aydın Ortaklar Köy Enstitüleri açılmış, 1948'de açılan Van-Ernis Köy Enstitüsü ile birlikte kurum sayısı yirmi bir olmuştur (Çalışkan, 2001).

Köy Enstitüleri öğretmen okullarına dönüştürülerek 27 Ocak 1954'te çıkarılan 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlk Öğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanunla Köy Enstitüleri kapatılmıştır.

Köy Enstitüleri, günümüze değin çok sayıda tarihçi, siyaset bilimci, sosyolog, edebiyatçı ve felsefeci tarafından incelenmiştir. Köy Enstitüleri ile ilgili çalışmalar ya Köy Enstitüleri mezunları tarafından yazılan eserler, ya onların çocuklarının yazdıkları eserler (Bkz, Atıcı, 2010, 2011, 2012; Tonguç, 2007) olmuştur. Köy Enstitüleri üzerinde yapılmış çok sayıda akademik çalışma vardır (Bahadır, 1994; Zeyrek, 2004; Uygun, 2004; Aysal, 2005; Altunya, 2005; Baysal, 2006; Koç, 2007; Gökçora, 2007; Aydoğan, 2007; Özdemir, 2008; Toprak, 2008; Kartal, 2008; Akbaba-Altun, 2008; Akar, 2011; Polat, 2011; Gazalçı, 2015). Bu araştırmanın alanyazındaki diğer çalışmalardan farkı, daha önce Köy Enstitüleri ile ilgili yapılan araştırmalarda Köy Enstitülerince çıkarılan bu dergilerin içerik analizinin yapılmamış olmasıdır. Bu konuda Mengülek (2010) “Köy Enstitüleri Dergisi” başlıklı bildirisini 14-17 Nisan 2010 yılındaki “Köy Enstitüleri Sempozyumu” kongre kitapçığında basılmıştır. Bu çalışma derginin genel bir tanıtımı ve içeriklerinin sayısallaştırılmasından ibarettir. Bu çalışmanın amacı Köy Enstitülerince çıkarılan bu dergilerin içeriklerinin incelenerek Köy Enstitülerinin belgeler üzerinden felsefesi, yaşantıları, topluma katılmaları ve hem kendi dönüşümleri hem de köylerdeki dönüşümü incelemektir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, 1945-1947 yılları arasında Köy Enstitülerince yayınlanan dergilerdeki yazıların içeriklerine göre analizini içeren dokümanların (dergiler) incelenmesine dayalı nitel bir araştırmadır.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmanın verilerini 1945-1947 yılları arasında Köy Enstitülerince yayınlanan dergilerdeki yazılar oluşturmuştur. Yazılı materyaller geçmiş hakkında bize bilmediğimiz pek çok şeyi sunan değerli bilgi kaynaklarıdır.

Nitel araştırmalarda doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda ve araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla, araştırma problemiyle ilişkili yazılı materyaller de araştırmaya dâhil edilebilir. Geleneksel olarak doküman incelemesi, tarihçilerin, antropologların ve dilbilimcilerin kullandığı bir yöntem olarak bilinir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Bu araştırmanın sınırlılığı doküman analizinin sınırlılığı ile sınırlıdır. Doküman analizinin zayıf yönleri yıldırım ve Şimşek (2008) tarafından seçilmişlik, eksiklik, olası yanlışlık, ulaşılabilirlik, örneklem yanlışlığı, standart bir formatın olmayışı, kodlama zorluğu olarak belirtilmiştir. Bu çalışmada dergilerin tamamına ulaşılmıştır ve analiz tamamı üzerinde yapılmıştır. Seçilmişlik ve olası yanlışlık sınırlılığı oluşturabilir.

Bu araştırmanın dokümanını, 1945-1947 yılları arasında Köy Enstitülerince çıkarılan ve sekiz sayıdan oluşan dergilerdeki çalışmalar oluşturmaktadır. Dergiler; Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı tarafından, 2005 yılında, 8 sayı olarak kitap haline getirilerek bastırılmıştır ve toplam 897 sayfadır.

Derginin çıkarılması, ilköğretim genel müdürlüğünün 26.2.1944 ve 03847 sayılı yazısıyla gündeme getirilmiştir. Ocak 1945'te ilk sayısı çıkarılan derginin yayın yönetmenliği, yazı bulma ve seçme, dizgi ve düzeltme işleri dâhil derginin tüm işlerini, Yüksek Köy Enstitüsü öğrencilerinden oluşan "Dergi Kolu" üstlenmiştir. Bu kolun rehberi ise yüksek kısım edebiyat öğretmeni Sabahattin Eyüboğlu'dur. Yılda dört sayı çıkarılması planlanan dergi, Ocak 1945-Ağustos/ Eylül 1947 arasında 8 sayı çıkmıştır. Son dört sayı, ikişer ikişer birleştirilerek (5-6 ve 7-8) çıkarılmıştır. İlköğretim Genel Müdürü, İ.Hakkı Tonguç imzalı, 10.1.1945 tarih ve 6/504 sayılı bakanlık yazısına göre Köy Enstitüleri dergisi 16.000 nüsha basılmış, tüm öğretmen ve öğrencilere dağıtılmak üzere enstitülere gönderilmiştir.

Derginin yazarları Köy Enstitüsü öğrencileridir. Yirmi Köy Enstitüsü'nden seçilip gelen yazılar, Sabahattin Eyüboğlu başkanlığında toplanan dergi kolu öğrencilerince incelenmekte, içinden uygun görülenlerine yer vermektedir. Dergiler 1945-1947 yılları arasında çıktığı için o yıllar arasında 20 Köy Enstitüsü bulunuyordu. Zira 1948'de açılan Van-Ernis Köy Enstitüsü ile sayı 21 olmuştur. Çalışmalar, en başta dilde sadelik, gerçeğe dayanmak, günlük hayatta yeri olmak, öğrencinin kendi anlayış ve anlatış özelliklerini muhafaza etmesi, eksiksiz ve yerinde ifade gibi kriterlere göre değerlendirilmektedir.

Dergilerdeki çalışmalar; "Köy İncelemeleri", "Enstitü Çalışmaları" ve "Haberler" olmak üzere üç bölüm olarak hazırlanmıştır.

Köy incelemeleri; bilimsel içerikli yazılardan oluşmaktadır. Bilimsel içerikli yazıların içeriği incelendiğinde büyük çoğunluğunun yer incelemeleri, bölgenin adet ve gelenekleri ve tarımla ilgili olduğu görülmektedir. Bu yazılardan özellikle yer incelemeleri ve tarım içerikli olanlarının büyük bir kısmı Köy Enstitüsü öğrencilerine aittir. Enstitü çalışmalarında; yeni bir yazın anlayışıyla yetişen Köy Enstitüsü öğrencilerinin genellikle köy hayatını anlatan şiir ve yazılardan oluşan özgün yaratıları yer almaktadır. Haberler bölümü ise; üç ayda Köy Enstitüleri'nde yapılan işler, olup bitenler hakkında bilgi vermektedir. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu; baltalanan bir kalkınma hamlesi adlı yazısında şöyle diyor:

"Köy Enstitüleri Dergisi'nin 1945'te yayımlanmış olan birinci cildinin sahife toplamı 623'tür. Bugün hiçbir okulda, lisede, hatta üniversitelerin fakültelerinde, bir tek yıl içinde bu ölçüde bir dergi çıkmamaktadır. (...) Derginin dört sayılık 1945 cildinde sadece başlıkları gözden geçirilirse, o yıllarda fikir ve bilim hayatımıza köy enstitülerinin yaptığı katkı, kendiliğinden meydana çıkar" (Akt: Başaran, 1999).

Millî Eğitim Bakanlığınca 16.000 adet basılan dergi, her öğrenciye ulaştırılmakta, Türkçe dersinde okutulup incelenmektedir. Başaran'a (1999) göre 1946' da iktidar olanların başlattığı "ıslahat!" çalışmaları, karşı devrim, enstitülere yönelen saldırılar, dergiyi de etkilemiş, Hasan Ali Yücel- Kenan Öner davasında kimi yazılar suçlanmaya çalışılmıştır. Oysa altı sayıdaki tüm yazılarda devrimci eğitim imecesi içinde yetişenlerin, doğruyu kuşun ötüşünde sıkıntısız söyleyenlerin ayak sesleri, yürek vuruşları duyulmaktadır. 1947 Kasımında, Yüksek Köy Enstitüsü kapatılarak, dergi de susturulmuştur (Başaran, 1999).

2.3. Verilerin Analizi

Önce dergiler okunmuştur. Dergilerin okuma işlemi bitirildikten sonra, genel bir kavramsal yapı oluşturmak mümkündür diye düşünülerek verilerin analizi aşamasında genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama kullanılmıştır. Bu doğrultuda dergilerde belirlenmiş olan köy incelemeleri, enstitü çalışmaları, haberler bölümleri temalar olarak düşünülerek kodlamaya gidilmiş, ancak bunun dergilerin içeriğini tam olarak açıklamadığı saptanarak, dergiler birkaç defa daha okunarak tümevarımcı analiz daha uygun olacağı görülmüştür. Kodlamada kullanılan kavramlar, araştırmacının kendisinden, okuduğu alanyazından ve verinin içinden ortaya çıkarılmıştır. Veriler arasında saptanan anlamlı bölümler kodlanırken, o bölümdeki anlamı en iyi yansıtabilecek kavram bulunmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda analiz süreci aşağıda belirtildiği gibi olmuştur:

1. Tüm dergiler okunmuştur.
2. Veriler kodlanmıştır.
3. Temalar bulunmuştur.

4. Kodlar ve temalar düzenlenmiştir.
5. Bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır.

2.3.1. Kodlamalar

1.Önemli Kişilerden Yazılar	2.Halk Kültürünü Tanıtmak <ul style="list-style-type: none"> • Kişi Tanıtımı • Adet ve Gelenekler • Masallar • Günlük Yaşam • İnançlar • Hayat Hikâyeleri 	3.Bilinç Oluşturmak <ul style="list-style-type: none"> • Eğitim • Sağlık • Ekonomi • Hayvancılık • Kültür: <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat <ul style="list-style-type: none"> • Şiir • Tiyatro • Müzik • El Sanatları 2. Yabancı Dil 3. Yer İncelemeleri 4. Hafta Konuşmaları 5. Kitap Okuma 6. Konferanslar • Tarım • Yapı 	4.Enstitü Haberleri: <ul style="list-style-type: none"> • Enstitü Çalışmaları • Kutlama ve Törenler • Çevre Gezileri • Enstitü Ziyaretleri • Diğer
------------------------------------	--	---	--

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, doküman incelemesi sonucunda elde edilen bulgulara ve ilgili alanyazın ışığında yapılan yorumlara yer verilmektedir. Bu bulgular oluşturulan temalar ve yapılan kodlamalar doğrultusunda sunulacaktır.

3.1. Dergilerin Analizi Sonucu Oluşan Temalar ve Kategoriler

ÖNEMLİ KİŞİLERDEN YAZILAR

HALK KÜLTÜRÜNÜ TANITMAK

Kişi Tanıtımı
Adet ve Gelenekler
Masallar
Günlük Yaşam
İnançlar
Hayat Hikâyeleri

BİLİNÇ OLUŞTURMAK

Eğitim Sağlık
Ekonomi
Hayvancılık
Kültür
Tarım
Yapı

Sanat
Yabancı Dil
Yer İncelemeleri
Hafta Konuşmaları
Kitap Okuma
Konferanslar

Şiir
Tiyatro
Müzik
El Sanatları

ENSTİTÜ HABERLERİ

3.1.1. Önemli Kişilerden Yazılar

Dergilerde İsmet İnönü'nün üç, Hasan Ali Yücel'in bir yazısı bulunmaktadır. İsmet İnönü'nün yazıları "İlköğretim Davamız", "İlköğretim Yeni Yılı", "İlköğretimde Çalışmalar" başlığı ile verilmiştir. Hasan Ali Yücel'in yazısı "Ülkümüzün Yolculuğu" şeklindedir.

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün yazılarına bakıldığında inkılâbın en önemli meselesinin ilköğretim davası olduğu görülmektedir. İnönü'nün yazılarında İnönü'nün İlköğretime devamın önemi üzerinde durmakta olduğu, bunun ise ancak, birinci derecede telkin tedbirleriyle, çocuklarını okula devam ettirmeyen kişilere karşı kanunun bütün kovuşturmalarının ihmal edilmeden uygulanmasıyla mümkün olabileceğini, bu bağlamda kaymakamlara, valilere ve Milli Eğitim Müdürlerine çok iş düşüğünü belirttiği görülmektedir. İnönü'nün o dönemde, kararlaştırılan programı gerçekleştiremeyen illeri açıklamasından ilköğretime ait bütün çalışmaları yorulmadan ve dikkatle takip ettiği/ettikleri ve denetim yaptığı anlaşılmaktadır. İnönü İlköğretim programının gerçekleşmesini sağlayan tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür etmiştir.

Hasan Ali Yücel de yazısında İsmet İnönü ile aynı duyguları paylaşmaktadır. Laiklik ve Cumhuriyet'in önemi, devlet ve millet kalkınmasında izlenecek yol, bu yolda önüne çıkabilecek engeller; bunlarla başa çıkmanın yolları, hür vatandaşlardan oluşan bir millet olma ülküsü, bu ülkeye ulaşmada Köy Enstitüleri'nin yerini vurgulamıştır.

3.1.2. Halk Kültürünü Tanıtmak

Bu temada yapılan kodlamalar ve dergilerde bu kodlamalar altında yer alan kaç çalışma olduğu aşağıda belirtilmiştir.

Konular	F
Hayat Hikâyeleri	31
Adet ve Gelenekler	19
Günlük Yaşam	13
Kişi Tanıtımı	6
Masallar	2
İnançlar	1

Hayat Hikâyeleri: Köy enstitülerine gelen öğrencilerin başından geçen gerçek hikâyelerden oluşmaktadır.

Adet ve Gelenekler: Adet ve Gelenekler içinde işlenen konular:

- Nevruz Bayramı
- Evlenme
- Köydeki delikanlılar birliğinin anlamı ve önemi
- Çeyizin toplumsal anlamı
- Köyde çocuğun dış çıkarma töreni
- Köyden yaylaya göç
- Köyde gül derimi ve önemi
- Köyde ödünçlenmenin anlamı, ödünç alınan ve verilen şeyler, ödünç ödeme zamanları, ödünç almaktan doğan zararlar ve faydalar
- Gencer (gençler bayramı)
- Kan gütmeye, kan güdülmesine tesir eden sebepler, kan gütmeyen dereceleri, davanın özel yönleri, kan davası güdülmemesinin hangi durumlarda gerçekleşebileceği
- Çamaşırhane ve köy toplumundaki önemi
- Düğün, el öpme, yavukluluk, kına gecesi, sağdıç gitme, gelin alma
- Ekmek eğlemenin köydeki anlamı

Günlük Yaşam: Enstitülerdeki öğrencilerin yörelerindeki gündelik doğal yaşam, köylüler arası konuşmalar, öğrenci yakınlarından gelen mektuplarla yaşantıların anlatılması şeklindedir.

Kişi Tanıtımı: Her yörenin yaşantısında çeşitli özellikleriyle yer yapan kişiler konu edilmiştir.

- İpekçi Hakkı Bey, aynı zamanda ipekçilik mesleği tanıtılmıştır.
- Kavruk Ali, adlandırmasının nereden geldiği, sahip olduğu bireysel özellikleri anlatılmıştır.
- Koyun Ahmet, koyun adlandırmasının harp zamanında koyun postlarını üzerine giymesiyle başardığı kahramanlıktan kalma olduğundan bahsedilmektedir.
- Elif Teyze, kişiliğinin ve yaşantısının herkese örnek olmasıyla yazıya alınmıştır.
- Halime Abla
- Yanık Mehmet

Masallar: Dergide Keloğlan ve Avcıoğlu konulu iki masala yer verilmiştir.

İnançlar: Köylülerin inanışından bahsedilmiş, dergide bu kod altında tek bir çalışma görülmektedir. Köylülerin yağmur duasından bahsedilmiştir.

3.1.3. Bilinç Oluşturmak

Bu temada yapılan kodlamalar ve dergilerde bu kodlamalar altında yer alan kaç çalışma olduğu aşağıda belirtilmiştir:

- Eğitim: 16
- Sağlık: 3
- Ekonomi: 3
- Hayvancılık: 6
- Kültür
 1. Sanat
 - Şiir: 63
 - Tiyatro: 2
 - Müzik: 3
 - El sanatları: 2
 2. Yabancı Dil: 13
 3. Yer İncelemeleri: 15
 4. Hafta Konuşmaları: 1
 5. Kitap Okuma: 16
 6. Konferanslar: 2
- Tarım: 12
 - Yapı: 4

Eğitim

Eğitim ile ilgili konular Yüksek Köy Enstitüsü Bitirme İmtihanı Görevi ile ilgilidir. Bu görev içerisinde "Deneme Hazırlamak", "Pratik İş Görevi", "İş okulları", "Kümebaşı ve Ödevleri", "İş Eğitimi Sözlüğü", "Eğitim Metodları", "Dünyada Eğitim" ve "Ders Araçları" alt kategorileri oluşturulmuştur. Bu kategoriler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

1. **Deneme Hazırlamak.** Denemeler birer tez niteliğinde olmaktadır. Deneme konuları, öğrencilerin seçecekleri bir yerin (örnek: Ankara ve çevresi) bizzat yapacakları inceleme, araştırma ve tahlillerinin sonuçlarını içeren yazılar şeklinde olabileceği gibi, örneğin ahır gübresinin ziraatta nasıl kullanıldığına dair ziraat ile ilgili bilgileri içerir nitelikte de olabilmektedir. Örneğin, Talip Apaydın'ın bitiriş tezi konusu "Kütahya Bölgesi'nin türkülerini toplamak, incelemek ve değerlendirmektir.
2. **Pratik İş Görevi.** Enstitüdeki uygulama okulunun ziraat alanı, işliği, dersliği ve bunların uygulamaya elverişli şekilde düzenlenmesi, gerekli işlerin, araç gereç ve diğer lüzumlu eşyaların yapılması görevi şeklindedir.
3. **İş Okulları.** İş vasıtasıyla iş içerisinde iş için eğitimi gerçekleştirme uğrunda çalışan canlı ve etkin kurumlardır. İş okulu eğitimi sağlamak için beden etkinliğini benimseyen, işi vasıta kabul eden onu diğer kıymetler yanında ön plana alan okuldur. Bu tip okullarda öğrencinin öğretmenden ziyade etkin olması

istenmektedir. İş okulu İsviçreli pedagog **Pestalotsi** ile başlar. Dergide ana hatları ile anlatılmak istenen iş okulları:

- İsveç'te İş Okulları
- Danimarka' da İş Okulları
- Fransa' da İş Okulları
- İngiltere' de İş Okulları
- Amerika' da İş Okulları
- Rusya' da İş Okulları

4. **Kümebaşı ve Ödevleri.** Enstitülerin en önemli özelliklerinden biri de küme düzenine dayanmaktadır. Her kümenin başında bir kümebaşı bulunmaktadır. Kümebaşı, ödevleri ana çizgileri bakanlıkça saptanmış bir öğretmendir. Öğretmen öğretim işleriyle, kümebaşı ise eğitim işleriyle uğraşmaktadır.

Küme başı ödevleri:

- Kendilerine verilen ve öğrenci kümelerini ilgilendiren her türlü işleri yapmak.
- Küme çocuklarının giyinme, yıkanma, yeme, derslere çalışma bakımlarından her türlü ihtiyaçlarını gidermek.
- Küme çocuklarının ders ve iş bakımından iyi yetişmesini sağlayıcı tedbirler almak, onlara okuma alışkanlığı kazandırmak.
- Küme öğrencilerinin arkadaşları, öğretmenleri, köylüyle iyi münasebetler çerçevesi içinde yaşamasını sağlamak.
- Küme çocuklarına ölçülü şekilde para harcamayı öğretmek, onları ihtiyaç giderme yönünden haysiyetlerini daima koruyacak bir durumda bulundurmak.
- Küme çocuklarına, verilen emirlere itaat etmeyi, öğretmenlerine saygı göstermeyi, başkalarının hakkına ve malına göz dikmemeyi öğretmek.
- Bu sistem, enstitü bireylerinde, kendi kendini disipline etme ve sorumluluk bilincini geliştirmiştir.

5. **İş Eğitimi Sözlüğü.** Sözlüğü hazırlarken göz önünde tutulan amaçlar;

İlköğretim alanında görevli köy eğitimcilerinden üniversitedeki eğitimbilim veya ruhbilim profesörüne kadar her derecedeki okullarda veya türlü işlerde çalışanlar kendilerini ilgilendiren kavramlar üzerinde fikir birliğine kavuşmalıdır ki işlerini düzenli olarak yürütebilsin.

İlkokul öğretmeni, kendisine herhangi bir sebeple lazım olabilecek meslek bilgisini kolay ve çabuk bulabileceği bir kitabın içinde toplanmış olarak bulabilmelidir. (Köy Enstitüsü Dergisi, sayı 3)

6. **Eğitim Metotları.** Dergilerde Montessori Metodu, Taylorizm, Yakop John Wehrli, Dalton Planı, Philipp Emanel von Fellenberg yöntemleri açıklanmıştır.

7. **Dünyada Eğitim.** Yine dergilerde İspanya, Japon, İsveç ve Finlandiya eğitim sistemlerinden bahsedilmiştir.

8. **Ders araçları.** Okul kitaplarına değinilmiştir.

Sağlık. Sağlık kodunun içeriğini incelediğimizde Köy Enstitü mezunu öğretmenlerin aynı zamanda buldukları köyün bir sağlık görevlisi de olduğunun hatırlatılmak istendiğini görmekteyiz. Enstitülülere köylerde yaygın olarak karşılarına çıkabilecek hastalık durumları ve bunların tedavi şekillerinin nasıl olabileceği, özellikle bitkilerden faydalanılarak öğretilmeye çalışılmıştır. Örneğin **Soğuk Algınlığı için** "Erimiş yağa şeker katarak, biberli çay ıhlamur içirilip terletilir" şeklinde öneride bulunulmuştur.

Ekonomi. Bu kodun içeriğine baktığımızda yöre halkının gelir kaynaklarının neler olduğu, yörede icra edilen mesleklerin hangileri olduğu, halkın gelir durumunu nasıl olduğu konu edilmektedir.

İcra edilen mesleklere örnekler "Çerçicilik, kendircilik, çobanlık, amelelik, arıcılık, kasaplık, sürücülük"tür.

Tarım. Tarımla ilgili konular aşağıda sunulmuştur.

- Bölgede yetişen bitkiler,
- Yetiştirilen ürünlerde karşılaşılan hastalık halleri ve bunlara karşı alınabilecek önlemler,
- Tarımı elverişsiz hale getiren arsız otlar,
- Gübrenin tarımdaki önemi,
- Tarımı zora sokan zararlı canlılar,
- Bazı bitkilerin kültürümüz için ne anlam ifade ettiği,

- Bitki toplama ve kurutma usulleri,
- Toprağın, tarım için nasıl verimli hale getirilebileceği,
- Bölgedeki mevcut toprak durumu ve bu toprak üzerinde yapılan ziraat işletmesi.

Yapı. Bu kodun içeriği incelendiğinde enstitü öğrencilerinin yapıcılıktaki istek ve becerilerinin üst düzeyde olduğu görülmektedir. İnşaat yapımında çimentoya alternatif öneriler sunulmaktadır.

Hayvancılık. Hayvancılıkla ilgili içerik incelendiğinde hayvanların yaşamı için önemli olan etkenler, insanların geçim kaynağı olan bazı hayvan türlerinin yetiştirilme usulleri, yörelerdeki hayvan türleri, hayvansal gıdaların insan hayatındaki önemi gibi konular üzerinde toplanıldığı görülmektedir.

Kültür. Kültür teması altında sanat, Yabancı Dil, Yer İncelemeleri, Hafta Konuşmaları, Kitap Okuma, ve Konferanslar yer almaktadır.

Sanat. Dergilerde en fazla sanat ile ilgili konulara yer verilmiştir. Sanat teması altında şiir, tiyatro, müzik ve el sanatları yer almıştır.

Dergilerde öğrencilerin yazdığı şiirler yer almıştır. Şiirlerin konuları özlem (13), doğa (8), köy (8), hayvan (4), ülkü (3), toprak (3), gelenek (2), eğitim (2), aşk (2) ve diğer (18) şeklinde kodlanmıştır.

Köy Enstitüleri Dergisinde şiirleri ve yazıları basılan o zamanki öğrencilerin yıllar sonra edebiyat hayatımızda önemli kişiler olarak karşımıza çıktığını görmekteyiz. Bu kişiler Mehmet Başaran, Talip Apaydın ve Mahmut Makal'dır.

Müzik ile ilgili olarak hangi milli oyunların, marşların ve şarkıların Köy Enstitülerinde söylendiklerine dair içerikler yer almıştır. Enstitüde esas saz olarak mandolin kabul edilmiştir. Bununla beraber öğrenciler esas sazlardan başka keman, bağlama, akordeon da çalmaktadır.

Enstitüdeki milli oyunların çoğu Bergamalı Hasan Çakırefe tarafından öğretilmiştir. Milli oyunlar zeybek oyunları ve halaylardır.

Enstitülerdeki marşların başta İstiklal Marşı olmak üzere Ziraat Marşı, Gençlik Marşı, Toprak Marşı, And Marşı, Dumlupınar Marşı, Ankara Marşı, Harbiye Marşı, İzcî Marşı, İleri Marşı, Onuncu Yıl Marşı olduğu belirtilmiştir. Bütün Köy Enstitülerinin sabah söyledikleri Ziraat Marşı aşağıdadır.

*Sürer, eker, biçeriz güvenip ötesine
Milletin kazancı, milletin kesesine.
Toplandık baş çiftçinin, ATATÜRK' ÜN sesine;
Toprakla savaş için ziraat cephesine.
Biz, ulusal varlığın temeliyiz, köküyüz;
Biz, yurdun öz sahibi, efendisi kölüyüz.*

*İnsanı insan eden ilkin bu say, bu toprak,
En yeni aletlerle, en içten çalışarak.
Türk için yine yakın dünyaya örnek olmak,
Kafa dinç, el nasırlı, gönül rahat, alın ak.
Biz, ulusal varlığın temeliyiz, köküyüz;
Biz, yurdun öz sahibi, efendisi kölüyüz.*

*Kuracağız öz yurtta dirliği, düzenliği,
Yıkıyor engelleri, ulus egemenliği,
Görsün köyler bolluğu, rahathğı, şenliği,
Bizimdir o yenilmek bilmeyen Türk benliği.
Biz, ulusal varlığın temeliyiz, köküyüz;
Biz, yurdun öz sahibi, efendisi kölüyüz.*

Yazan: B. Kemal Çağlar, Beste: A. Adnan Saygun

Dergilerdeki bilgilere göre Enstitülerde öğretilen şarkılar Yalancı, Sansar, Bülbül, Baltalar elimizde, Okulda çocuklar, Yaşasın okulumuz, Sabah, Sonbahar, Gece, Veda, Demirci, Rüzgar eser, Kış, Kuğular, El gibi dolaşmadır

Tiyatro. Enstitülerde enstitü öğrencilerinin yabancı tiyatro eserlerini başarıyla sergilediklerini görmekteyiz. Tiyatroya eğitimde yer verilmesinin nedenini; enstitü öğrencilerinin dünya tiyatro yapıtlarından haberdar olup,

kültürlerini genişleterek, mezuniyet sonrasında gidecekleri köylerde çocuklara bu kültürü aktarır, çeşitli temsilleri sergilemelerini sağlamak olarak anlamaktayız.

El sanatları: Dergilerde yer verilen el sanatları konularının Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde heykel ve mulaj işleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu eserlerin Apollon Baş, Lir Çalan Kadın, Hitit Arslanı, Euripides, Samothrace, Bir Kadın Baş, Pehlivan Büstü, Venüs de Milo, İnönü Büstü olduğu görülmektedir. El sanatları ile ilgili aktarılan diğer konu da Yüksek Köy Enstitüsü'nde İç Süslemeciliği ile ilgilidir. Türk süslemeciliğinin motiflerini bir köy sanatı halinde halı, kilim, heybe, torba, çorap, muhtelif bezlerde, gelinlik kızların oya işlerinde görürüz.

Süslemeciliği şehirlerde ise çinicilik, ağaç ve taş oymacılığı, camilerin süslemeleriyle eski Türk kumaşlarında bulmaktayız. Bunlardan anlıyoruz ki süslemeciliğin bizim kültürümüzde bir yeri vardır. Enstitü öğrencileri de bunun farkında olmalıdırlar.

Süslemeciliğimizde en çok lale, karanfil, gül; renk olarak kırmızı ve turkuaz tercih edilmekte, bu renkler motiflerde her yerde aynı tonda kullanılmaktadır.

Köy Enstitüsü dokuma öğretmenleri dokuma ve örgü motiflerini bu anlatılar ışığında öğrencilere çizdirmekte ve renklendirmektedirler.

Enstitüde bir oda, kütüphane, kantin, Hasanoğlan Köyü'nde bazı binalar öğrenciler tarafından süslenmiş, öğrenciler yaparak yaşayarak öğrenmişlerdir. Kullanılan süsleme örneklerine diğer enstitü öğrencilerine örnek olması bakımından dergide yer verilmiştir.

Yabancı Dil Kütüphanesi ve Kitaplar. Yüksek Köy Enstitüsü'nde bir yabancı diller kütüphanesi vardır. Kütüphanede bulunan kitaplar iki bölüme ayrılmış. Birinci bölümde edebiyat, ziraat ve diğer bilim ve tekniklere ait kitaplar vardır. Bu kısım daha ziyade yabancı dili az çok öğrenmiş öğrenci ve öğretmenler için hazırlanmıştır. Diğer bölüm ise yabancı dil öğrenmeye yeni başlayanlar içindir. Burada resimli kelime ve cümle veren kartlar, İngilizce gazete ve mecmualar; lingafon plakları, küçük hikâye kitapları, basitleştirilmiş romanlar bulundurulmaktadır. Bir taraftan da İngiliz atasözleri ve meşhur dünya özdeyişlerinin İngilizceye tercümeleri enstitü öğrencileri tarafından levhalara yazılıp on beş günde bir değiştirilmektedir.

İçeriği incelediğimizde enstitü öğrencilerinin, İngilizce ve Fransızca son derece usta çevirilere imza attıkları görülmektedir. Çevirilerin eğitim ve bilgilendirme konularında ve dünya klasiklerinden örnek çeviriler olduğu görülmektedir.

Yer İncelemeleri. Enstitü öğrencileri yer incelemelerini enstitü yakınlarındaki yerlere yaya giderek yerinde yapmaktadırlar. Gittikleri yerleşim yerinin nüfusunu, tarihi ve tarihi eserlerini, kültür durumunu, yerleşim yerinin köy üzerindeki sosyal etkilerini, ekonomik durumunu, bölgede rastlanan jeolojik oluşumları, bitki örtüsünü, yerleşim yerinin kuruluşunu, sınırlarını, içme suyunu, idare teşkilatını, hayvan sayısını, taşıt araçlarını, istihlal maddelerini, fiziksel yapıyı, biyolojik yapıyı, eğitim ve öğretimini, toplumsal ilişkileri, aile yapısını, sağlık durumunu, eğlence durumunu, yerleşim yerinin dışgörüntüsünü, civarda bulunan bitkileri, okul durumunu, geçim kaynaklarını, iklimi, yöredeki toprak cinslerini, mahsul durumunu, ziraatta kullanılan araçları, ziraat sanatları durumunu, el ve makine sanatlarını incelemektedirler.

Hafta Konuşmaları. Haftada bir kere olmak üzere ayda dört kere yapılmaktadır. Konuşmaların gün ve saatini dergi kolu ayarlamaktadır. Hafta konuşmaları kitap tanıtımları ve Bilimsel Bir Konunun İşlenmesi olarak iki yönden yapılmaktadır.

Kitap özetleri yapılırken şunlar göz önünde tutulmaktadır:

1. Aktüalite ile ilgili olması,
2. Köy ve enstitü hayatımızla ilgili olması,
3. Derslere yardımcı bir özellik taşıması,
4. Bilimsel bir değer taşıması,
5. Pahalı olmaması.

Öğrencilere önerilen kitapların kısa bir tanıtımının dergide yapıldığı görülmektedir. Önerilen kitaplardan bazıları Tanrı, Demokrasi ve Sosyalizm, Cimri, Vişne Bahçesi, Ana, Şahika, Baraganın Dikenleri, Dubrovski, Öldüren Kutup, Gulliver'in Seyahatleri, Robenson Cruzoe, Denemeler, Gülme, Metod Üzerine Konuşma'dır. Kitap öğütlemelerinin içeriğine baktığımızda "**Dünya Klasikleri**" oldukları dikkat çekicidir.

Bilimsel bir konu ele alınırken ise:

- Derslerle ilgili olması,
- Enstitü ve köy hayatımızla ilgisi olması,
- Aktüalite ile ilgisi olması,
- Yakın hayatımızla ilgisi olması.

İçeriği incelendiğinde şu konular üzerinde konuşulduğu görülmektedir:

- Demokrasi ve Sosyalizm
- Yeni Dünya (huxley)
- Freudizm Nedir?
- Milliyetçilik, Laiklik ve İnkılapçılık
- İnsanlığın Kurtuluşu
- Tiyatronun Önemi ve İrlanda Tiyatrosu

Kitap Okuma. Köy çocukları, ölküye ulaşmak için demire şekil vermenin, toprağı kazmanın, bina yapmanın yeterli gelmediğini, bu davanın bütün bilmecelerini sökmek için kuvvetli bir kültüre sahip olmak gerektiğinin bilincindedir. Bu nedenle atölyeden çekiç, motor, ziraat tarlasından çapa, bel sesi duyulurken az bir dinlenme zamanını fırsat bilerek okuyan onlardır.

Köy Enstitüleri'nde okumaya büyük önem verilmektedir. Okul kütüphanelerinde kitaplar olmakla beraber, her kümenin ayrı kütüphanesi vardır. Kütüphaneden öğlen 12-14, akşam 18-20 ' ye kadar kitap alınıp verilmektedir. Her öğrencinin bir kitap kayıt fişi bulunmaktadır (Köy Enstitüleri Dergisi, sayı: 2).

Haftanın uygun bir gününde toplanarak Türkçe öğretmeninin başkanlığında okunan eserlerin tartışması yapılmaktadır. Bu durum öğrencilere, başkasını dinlemek, anlamak, düşündüğünü söylemek, karşısındakini ikna etmek, eleştirel bir görüş açısı kazanmak, inançları paylaşmak gibi özellikler kazandırmakta, okulda okuma arzusunu daha da artırmaktadır.

Enstitülerde öğrencilerin mezun olduklarında ucuza veya çabucak temin edemeyecekleri kitaplardan her bir ciltten beşer tane bulundurulmaktadır. Bu kitaplar, 20 bölgeye sandıklar içerisinde posta ve milli eğitim memurları aracılığıyla gönderilmektedir. Her sandık o bölgede bir ay kalmakta, bölge merkezinde bulunan Köy Enstitüsü mezunu öğretmen, kitapları civar köylerdeki diğer öğretmenlere ulaştırmakta, bu öğretmenlerde kitaplar 7-10-15-20-30 gün kalabilmektedir. Bu uygulama, Köy Enstitülerinde okumaya verilen değeri bir kez daha göstermektedir. Bu işleri sağlamak için Türkçe öğretmenlerinden birinin başkanlığında son sınıf öğrencilerinden bir kol kurulmuştur (Köy Enstitüleri Dergisi, sayı: 4)

Konferanslar: Enstitülerde verilen konferans konularının başlıkları aşağıda verilmiştir:

- Freudizm
- Alaturka, Alafranga ve Halk Müziği
- Pasteur

3.1.4. Enstitü Haberleri

Dergideki enstitülerle ilgili haberlerin, enstitüler arası ilişkileri ve öğrencilerde ortak bilinci geliştirmesi açısından önemli olduğu görülmektedir.

Bu temada 5 kategori oluşturulmuştur. Kategorilere göre ayrılan çalışmaların sayıları aşağıdadır.

- Enstitü Çalışmaları: 11
- Kutlama ve Törenler: 4
- Çevre Gezileri: 3
- Enstitü Ziyaretleri: 10
- Diğer: 1

Enstitü Çalışmaları. Bu kategori altında tüm Köy Enstitüleri öğrencileri kendi enstitülerindeki ziraat, inşaat, eğitim ve kooperatifin durumu hakkında bilgi vererek diğer enstitülerdeki öğrencileri kendi enstitülerinden haberdar etmektedirler.

Kutlama ve Törenler. İnsan yaşayışının ve toplumsal bağdaşmanın en önemli şartlarından biri de neşedir. Yıllardır hakiki neşeye özlem çeken köylerimizin çocukları için enstitülerde bunu önemsetmek için kutlama ve törenler yapılmaktadır. Böylece eğlenmelerin yarattığı paylaşım, enstitü öğrencilerinin birbirlerine karşı iyi niyetle yaklaşımları, disiplinsizlik yerine karşılıklı sevgi ve saygı ortamı oluşturulmaktadır (Uygun, 2004).

Kutlamalar, öğrencilerin hazırladıkları şiirlere, şarkılarla, marşlarla, milli oyunlarla, yarışmalarla yapılmaktadır.

Enstitülerde yapılan kutlama ve törenlerin konu başlıkları aşağıdaki gibidir:

- Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde 17 Nisan
- Hasanoğlan'da 19 Mayıs

- PestalotsiGecesi
- Hasanoğlan'daEğlentiler
- Hasanoğlan Köy Enstitüsü 1945 Yılı Bitirme Töreni

Çevre Gezileri. Çevre gezilerini enstitü öğrencileri yaya giderek yapmaktadırlar. Çevre incelemesi için götürülen öğrenciler gittikleri yörenin sanat eserlerini, ekonomisini, ziraat işlerini, insan yaşayışlarını incelemektedirler.

Çevre incelemesi yapılan yerler aşağıda verilmiştir:

- Karadeniz
- İznik, Gemlik, Bursa, Edirne
- Adapazarı, Sapanca, İstanbul
- Eskişehir, Uşak, İzmir
- Konya, Adana, Malatya
- Sivas
- Eşme, Kula, Alaşehir
- Turgutlu, Aydın, Nazilli

Enstitü Ziyaretleri. Aşağıda Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nü ziyaret eden kişiler verilmiştir:

- Ahmet Emin Yalman
- Gazi Terbiye Enstitüsü Öğrencileri
- Köy Enstitü Müdürleri

Derginin 1. Sayısında, 8 enstitü müdürünün Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kısmında, müdürü bulunduğu enstitüsündeki çalışmalar ve enstitünün yer aldığı bölgedeki coğrafya, geçim, sanat, ziraat, ekonomi, sağlık, halk kültürü, eğitim ve okul durumu hakkında bilgilendirdiği konuşmalarına yer verilmiştir.

Konuşma yapan müdürler:

- Rauf İnan: Çifteler / Eskişehir
- Hamdi Akman: Kızıllıçullu / İzmir
- Şinasi Tamer: Pamukpınar / Sivas
- İhsan Kalabay: Keprirtepe/ Trakya
- Enver Kartekin: Ladik / Samsun
- Şerif Tekben: Akçadağ / Malatya
- Osman Ülkümen: Beşikdüzü / Trabzon
- Ali Doğan Toran: Gölköy / Kastamonu

Diğer:

1.Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitü öğrencileri her sene staj yapmaktadırlar.

Stajın yapıldığı yerler:

- Köy Enstitüleri,
- Civar köyler.

2.Yüksek Köy Enstitüsü'ne kayıt hakkı kazanabilmek için öğrenciler kompozisyon sınavına alınmaktadırlar. Sorulan kompozisyon sorusu aşağıda verilmiştir:

Bütün çocukları en az ilkokulu bitirmiş bir köyde inanış, bilgi, teknik ve yaşayış bakımlarından nasıl bir değişiklik olacak? Bu değişikliklerden milletimiz neler kazanacaktır? Bu oluşun hızla gelişmesi sizce nasıl mümkün olacaktır?

3.Toprak Dağıtımı ve Çiftçi Ocakları Kanun Tasarısının Esasları dergide ilgililere duyurulmuştur.

4.Öğrenci ve Öğretmen Toplantıları:

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Umum Müdürlüğünün 4/XI/1945 tarih ve 3/20297 sayılı emirlerinin 4. Maddesi gereğince enstitü işleri, on beş günde bir bütün öğretmen ve öğrenciler bir araya gelerek konuşulmaktadır. Bu toplantıların amaçlarını şöyle sıralayabiliriz:

- Öğrenci ve öğretmenleri, öğretim faaliyetleri dışında bir aile topluluğu ve yakınlığı içinde konuşma imkânlarına sahip kılmak, Enstitüyü idarede, öğrencilerin müspet görüşlerinden faydalanma; onlara enstitünün işleyiş ve idaresinde payları olduğu güvenini kazandırmak,
- Enstitüde idare edenler ve edilenler diye enstitü bünyesine uymayan iki ayrı ve kesim bölüm fikrinden uzaklaşarak idarede yardımlaşma ve iştirak; bu surette öğrencileri şimdiden yaşama yoluyla ilerdeki yapacakları işlere hazırlamak,

- Tenkit etme ve edilme görüşünü kavratmak.

Yukarıda kısaca formüle edilen bu amaçların gerçekleşmekte olduğu düşünülürse, öğrencilerin enstitü işleriyle ne kadar ilgili oldukları neticesine varılmaktadır.

5. Öğrenci Dernekleri:

Sosyal ve eğitimsel değerinin yüksek olduğu düşüncesiyle kurulmuş Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nde bir de öğrenci derneği mevcuttur. Derneğin ana tüzüğüne de dergide yer verilmiştir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Köy Enstitüsü öğrencilerince çıkarılan dergilerin analiz edilmesiyle öğrencilerin yaşantıları, eğitimleri ve eğitime bakış açıları, rolleri ile ilgili bilgi elde etmek amaçlanmıştır.

Dergi içeriklerine bakıldığında dergilerde İsmet İnönü ve Hasan Ali Yücel gibi önemli insanların yazıları bulunmaktadır. Bu yazılar Cumhurbaşkanı İnönü ve Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in Köy Enstitülerine ve buradaki öğrencilere önem verdiğini göstermektedir. Bu önem İnönü ve Yücel'in yazdıkları yazının içinde de kendini göstermektedir. Her ikisi de Laiklik ve Cumhuriyet'in önemi, devlet ve millet kalkınmasında izlenecek yol, bu yolda çıkabilecek engeller; bunlarla başa çıkmanın yolları, hür vatandaşlardan oluşan bir millet olma ülküsü, bu ülküye ulaşmada Köy Enstitüleri'nin yerini vurgulamıştır.

Dergide belirlenen ikinci tema öğrencilerin halk kültürü ile ilgili yazdıklarıdır. Burada öğrenciler kendi hayat hikâyeleri, adet ve gelenekler, günlük yaşam, buldukları ve gözlem yaptıkları yerlerdeki kişileri tanıtmaya, masallar ve köylerdeki inançlar üzerine yazılar yazmışlardır. Bu alt kategorilere bakıldığında öğrencilerin hem kendilerini çok iyi tanıdıkları, hem içinden geldikleri köyleri, gelenek ve görenekleri, masalları ve inançları öğrenip bunları paylaşacak bir kapasitede olduğunu göstermektedir.

Bu temanın içeriğine bakıldığında; öğretmen içinde bulunduğu topluluğun bütün kültürünü temsil eder. Okul da köyün kendisi olduğuna göre bu okullarda görev alacak öğretmen adayları bu görevi yapabilecek kapasitededirler. Öğretmenin içinde yaşadığı topluluğun adet ve geleneklerini, yaşamlarını ve yaşanmışlıklarını, inançlarını, masallarını, köydeki önemli şahsiyetleri bilmesi gerektiği düşünülerek köy enstitüsü öğrencilerine böyle bir eğitim verildiği izlenmektedir. Bu öğrenciler geri köylere döndüklerinde bir yadırgama ve kültür şoku içinde olmayıp bu kültürü anlama ve geliştirme için çaba sarf edeceklerdir. Nitekim bu görevi oldukça başarıyla yapmışlardır.

Dergide yer alan konular analiz edildiğinde en büyük tema olarak bilinç ve farkındalık oluşturmak amacıyla yazılar yazıldığı görülmektedir. Öğrenciler en fazla kültürel konulara ağırlık vermişlerdir. Bunu eğitim, yer incelemeleri ve kitap okumaya ilişkin bilgilendirmeye yönelik konular, tarım, hayvancılık, yabancı dil, sağlık ve diğer konular takip etmiştir. Bu alt kategoriler enstitü öğrencilerinin sadece öğretmen değil köylünün neredeyse her alanda sorununu çözecek, ona lider olacak şekilde yetiştirildiğinin bir göstergesidir.

Eğitim ile ilgili konular arasında Köy Enstitüsü Bitirme İmtihani Görevi, okuldaki uygulamalarla ve küme çalışmalarındaki görev ve sorumlulukları, kendilerinin de içinde buldukları iş okulları ile ilgili bilgiler, dünyada eğitim konuları yer almaktadır. Buradaki tema ve alt kategoriler Köy Enstitülerinde yetiştirilen öğrencilerin yerelden evrensele giden bir düzlem üzerinde eğitim aldıklarını göstermektedir. Öğrenciler o dönemin önemli iş okullarına ilişkin yazılar yazmakta, dünyadaki diğer eğitim sistemlerini öğrenmekte ve bunlarla ilgili dergilerde yazılar yazmaktadırlar. Buradaki öğrenciler sadece kendi kültürlerini ve eğitimlerini değil bütün dünyada eğitim ve diğer konularla ilgili neler olup bittiğini anlamakta, bu konularla ilgili analiz ve sentez yapmaktadırlar.

Bu dönemde öğrencilerin bitirme tezlerini hazırlamaları bir konuyu bilimsel olarak ele almak, sorunu bilimsel yöntemlerle çözmek ve sonrada diğer insanlarla paylaşma becerilerini kazandırıldığını göstermektedir. Bu durum Köy Enstitüsü mezunlarının nitelikli bilimsel bir eğitim aldığının da kanıtıdır.

Yüksek Köy Enstitüleri öğrencilerinin kendi iş eğitimi anlayışlarını dergide yer alan İsveç'te İş Okulları, Danimarka'da İş Okulları, Fransa'da İş Okulları, İngiltere'de İş Okulları, Amerika'da İş Okulları ve Rusya'daki İş Okulları ile kıyaslama şansları olmuştur. Dolayısı ile kendi eğitimlerini geliştirme ve diğerleri ile kıyaslama şansına sahip oldukları ve bunu yapabilecek nitelikte oldukları anlaşılmaktadır.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin kümebaşı ödevleri ile sorumluluk duygularının geliştiği söylenebilir. Bu sistem, enstitü bireylerinde, kendi kendini disipline etme ve sorumluluk bilincini geliştirmiştir. Ayrıca bu okumalarından kendileri için iş eğitimi sözlüğü oluşturdukları görülmüştür. Gerekçeleri de "ilkokul öğretmeni, kendisine herhangi bir sebeple lazım olabilecek meslek bilgisini kolay ve çabuk bulabileceği bir kitabın içinde toplanmış olarak bulabilmelidir" düşüncesidir.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin o dönemde dünyanın her tarafında bilinen önemli eğitim akımlarını ve dünyadaki farklı eğitim sistemlerini öğrenmeye çalıştıkları ve bunları dergi yoluyla diğer öğrenciler ve eğitimcilerle paylaşma gereği duydukları görülmüştür.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin sağlık, ekonomi, hayvancılık, tarım alanları ile de donanımlı oldukları görülmektedir. Özellikle sağlık ile ilgili olarak enstitülülere köylerde yaygın olarak karşılına çıkabilecek hastalık durumları ve bunların tedavi şekillerinin nasıl olabileceği öğretilmeye çalışılmıştır. Ekonomi ile ilgili olarak dergilerdeki konulara bakıldığında yöre halkının gelir kaynaklarının neler olduğu, yörede icra edilen mesleklerin hangileri olduğu, halkın gelir durumunu nasıl olduğu konu edilmektedir. Benzer şekilde tarım, yapı ve hayvancılıkla ilgili detaylı bilgilere sahip oldukları görülmektedir.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin kültür konularına çok duyarlı ve donanımlı oldukları yazılarından anlaşılmaktadır. Özellikle sanat konuları ile ilgili olarak yazdıkları, enstitülerinin sanat alanında niteliklerini açık olarak anlatmaktadır. Nitekim bunlar arasından daha sonra birçok şair ve yazar çıkmıştır. Bu bulgular Köy Enstitülerinin öğrencilerin var olan kapasitelerini açığa çıkaran bir eğitim programı ve ortamın olduğunu göstermektedir.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin yazdıklarına bakılınca Köy Enstitüsü'nde bir yabancı diller kütüphanesinin olduğu, bu kitaplarla hem yabancı dillerini geliştirdikleri hem de o kitaplardaki içeriklerden ileride köylülere yardımcı olmak amacı ile kendilerini yeni bilgilerle donatıldıkları görülmektedir. Enstitülü öğrencilerinin çoğunluğu, "Yabancı dil öğretilmez, öğrenilir" anlayışındadırlar. Yabancı dili kültürlerini geliştirmek, mesleklerinde uzmanlaşmak için bir araç olarak görüyorlar. Çünkü memleketlerine uyan, faydalanabilecekleri bilim ve tekniğe ait kitapları tercüme ederek yararlanacaklarını düşünmektedirler. Onlar için yabancı dil öğrenmek ne geçim, ne gösteriş sadece köylerine kültür götürmenin aracı olduğu anlaşılmaktadır.

Enstitü öğrencilerinin yer incelemeleri yaptıkları görülmektedir. Burada gelecekteki köy yaşantılarını daha bilinçli olarak analiz etmek için bir ön çalışma çabası olduğu görülmektedir. Enstitü öğrencilerinin yer incelemelerine ek olarak haftada bir kere olmak üzere ayda dört kere toplanarak okudukları kitapları tanıtmak ve bilimsel bir konuyu inceleyip tartıştıkları görülmektedir. Kitap tanıtımı ve bilimsel incelemenin belli ölçütlere göre sistematik olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Çıkarılan bu dergilerde de öğrencilere kitaplar önerilmekte, bu kitapların kısa tanıtımları bulunmaktadır. Kitapların daha çok dünya klasikleri olan kitaplar olması dikkat çekicidir. Buradaki köy çocuklarının dünya edebiyatını yakından takip ettikleri görülmektedir. Burada önemli olan konu öğrencilere okuma alışkanlığının kazandırılması, kütüphanelere kitapların alınması ve bu okumalardan sonra kendilerinin yazar konumuna geçmeleridir. Kitapların yanı sıra enstitü öğrencilerinin konferanslar düzenleyerek kendilerini bilinçlendirdikleri anlaşılmaktadır.

Köy Enstitüleri öğrencilerinin yazılarından oldukça sosyal oldukları ve etkinliklerini dergi yoluyla diğer enstitü öğrencilerine duyurmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Nitelikli eğitim veren, nitelikli öğrenciler yetiştiren eğitim kurumları neden geliştirilmemiş ve kapatılmıştır sorusu akla gelmektedir. Bu bağlamda eğitim modelleri ve programları kapatma ve değiştirmeden ziyade geliştirilmeli ve evrimleşmesi sağlanmalıdır. Çalışmaya dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Kendi eğitim sorunlarımıza karşı Köy Enstitüleri modellerinden yola çıkarak yeni yaklaşımlar üretilmelidir.
2. Köy Enstitüleri'nin eğitim tarihimizdeki yeri ve önemi, eğitim ve kalkınmaya olan etkileri, sosyal ve toplumsal değişimdeki rollerinin anlaşılması sağlanmalıdır.
3. Bu alanda çalışma yapmaları için diğer araştırmacılar teşvik edilmelidir.

Kaynakça

- Akar, H. (2011). Türkiye'deki Köy Enstitülerinin Toplumsal Değişmedeki Yeri. Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akbaba-Altun, S. (2008). Köy Enstitüleri'nin Günümüz Eğitim Anlayışıyla Karşılaştırılması. *Yeniden İmece*: 50-53.
- Altunya, N. (2005). Köy Enstitüsü Sistemine Toplu Bir Bakış. İstanbul: Kelebek Matbaası.
- Atıcı, E. (2010). *Anadolu'da Aydınlanma Ateşini Yakanlar*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Atıcı, E. (2011). *Anadolu'da Aydınlanma Ateşini Yakanlar*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Atıcı, E. (2012). *Anadolu'da Aydınlanma Ateşini Yakanlar*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Aydoğan, M. (2006). *Köy Eğitim Sistemi Köy Enstitüleri*. Ankara: Aydan Yayıncılık.

- Aydoğan, M. (2007). *Tonguç'a Mektuplarla Köy Enstitüsü Yılları*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayını.
- Aysal, N. (2005). Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri. *Atatürk Yolu Dergisi*: 267-282.
- Bahadır, Z. (1994). Köy Enstitüleri'nin Sosyolojik İncelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Başaran, M. (1999). Köy Enstitüleri. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
- Baysal, E. (2006). Erken Cumhuriyet Döneminde Köy Mekanına Bakış ve Köy Enstitülerinde Mekansal Deneyimler. Gazi Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çalışkan, S. (2001). *Çifteler Köy Enstitüsü'nde Okuyorum*. Uşak: Batıkol Basımevi.
- Gazalcı, M. (2015). *Köy Enstitüleri Sistemi Mezunları Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Gedikoğlu, Ş. (1971). *Evreleri, Getirdikleri ve Yankularıyla Köy Enstitüleri*. Ankara: İş Matbaacılık
- Gökçora, İ., H. (2007). *Kulluktan Özgür Bireye: Üretken Eğitim ve Aydınlanma Yolunda Köy Enstitüleri*. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.
- Kartal, S. (2008). Toplum Kalkınmasında Farklı Bir Eğitim Kurumu: Köy Enstitüleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1): 23- 26.
- Koç, N. (2007). Türk Kültür Tarihi İçinde Köy Enstitüleri. Ege Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Mengülek, İ. (2010). Köy Enstitüleri Dergisi, Kuruluşunun 70. Yılında bir toplumsal Değişim Projesi Olarak Köy Enstitüleri Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, s. 10025-1033.
- Özdemir, O. (2008). Köy Enstitüleri ve Yeni Ortaçağın Eğitim Sorunu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1): 46- 54.
- Polat, E. (2011). Türkiye'de Eğitimin Sekülerleşmesi: Köy Enstitüleri Örneği. Marmara Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tonguç, E. (2007). *Bir Eğitim Devrimcisi İsmail Hakkı Tonguç (Yaşamı, Öğretisi, Eylemi)*. Ankara: Yeni Kuşak Köy Enstitüsü Derneği Yayınları.
- Toprak, G., N. (2008). Cumhuriyetin İlk döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Üniversitesi, Afyon.
- Uygun, S. (2004). Sözlü Tanıkların Dilinden Köy Enstitülerinde Okul Atmosferi. On sekiz Mart Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Çanakkale.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Zeyrek, Ş. (2004). Köy Enstitülerinin Kuruluş ve Kapanış Nedenleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(26): 73- 80.